

CSIKSZEREDA

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, TARSADALMI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Kéjelenik minden vasárnap.
Értőelőzetési árak: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor.
Negyedévre 2 kor.

Felelős szerkesztő:
Szántó Samu dr
úgyvöl.

Nyitási és elvonulási 30 fillért közöltenek.
Egyes lap ára 20 fillér.
Hirdetési díjak a legelőszóban számítottak.

Létjogosultság.

Csikszereda, 1904. jan. 24.

A politikai létjogosultságról van szó. Nem tartozunk az országgyűlésen szereplő pártok egyik árnyalatához sem s ezért ottgatalanul tudjuk véleményünket kifejezni, melyik helyesebben milyen pártnak illetve pártprogramnak lehet a mostani viszonyok között létjogosultsága s melyikkel lehet megtalálni az utat a nép, a hamisítatlan valódi magyar nép szívéhez. Mert a magyar közvélemény nem az, a mit egyik vagy másik párthoz szító politikai lapok hirdetnek, hanem az ami a nép lelkében gyökerezik. Ezt pedig mi, akik a nép között élünk, a néppel napról-napra érintkezünk sokkal jobban tudjuk, mint a fővárosi négyemeletes házak szobáinak íróasztala mellett ülő, a vidéken talán soha meg nem forduló, a néppel nem érintkező budapesti journalisták. Természetes, hogy mindezen épen a személyes tapasztalat elvére hivatkozunk, azon ke-
rezen túl menni, amelyen belül látóköriünk elér, nem szabad ezért mi észleletünk alapján csakis Csikvármegye hangulatáról írunk, ahhoz beszélünk s szavunk legfeljebb külső kihatásaiban érhet el Magyarhon többi vármegyéi lakosságának föléhez.

A ki nem látja, el sem hinné, mennyire érdeklődik az értelmes csiki nép az ugynevezett nemzeti küzdelem iránt. Felgöggia annak lényegét, ismeri ezúlját, tisztában van következményeivel s megal-
tojtja magának a képet a politi-
kai viszonyokról, ahhoz idomítja gondolkodását s bizonyára a szer-
riut is fogja azt külső megnyilván-
ulásra juttatni, a szerint fog annak idején politikai jogaival élni. Nem kell eodálkozunk, ha mindezek közül első sorban a magyar nyelv ügye kelti fel figyel-
mét s érdeklődését, mert hisz e nép más nyelven, mint magyarul beszél nem tud s nemzetiségét.

lalsóleg s külsőleg az ország hatá-
rán, idegen népektől körülveve több mint egy évezreden át tisztán tudta megőrizni. Iskoláiban mindig azt tanulta, hogy Magyar-
ország független, önálló királyság,
semmiféle hatalomnak a legeseké-
lyebbvonakozásban sincsalávetve,
ezt a tant szíva magába a nép
ezt hallotta mindig tanítóitól s ed-
dig is oly furesán, oly idegenül
hangzott neki, hogy e független
ország hadseregében német tisz-
tek németül tanítanak, németül
vezényelnek. S most e mellett azt
kell tapasztalnia, hogy a magyar
országgyűlés többsége nemhogy
ezen ferdeség kiküszöbölésére tö-
rekednek, hanem ezt a jogtalan-
ságot, mert a német nyelv hasz-
nálata a magyar hadseregben jog-
talanság — törvény erővel akarja
felruházni tapsol Pitreich had-
ügyminiszternek, aki a magyar
nemzetet beligazgatásilag önálló-
nak mondja, de a hadsereg ügyeibe
beleszóvási jogát nem adja meg s

lapháló? Vagy a művész, aki valamely
opera szerepét, dalt vagy balladát zenésít
meg, nem e készen kapja az eszmét a leg-
több esetben?
Schke-parencél, Zichy Mihálynál, Michel
Angelonál vagy pl. Mascagninál, nem
az lenyeges hogy idegen eszmét dolgoz-
tak fel, hanem, hogy művészi formában ér-
zéketlítették meg, vagy sem? Mert eszme
és kidolgozás kettő. Valakinek lehetnek
külön eszméi de nem tudja azokat művé-
szileg kidolgozni; viszont hány művész em-
ber van, ki a részletekben s a kidolgozás-
ban mesteri, de eszméi vérszegények.

A „Juliette”-dalokból.

I.

Mintha szíven szakadna széjjel,
Ugy faj a busa töled.
Unott a nap és kité az éjjel.
Hi nem halok fölöled.

Unott a nap és kité az éjjel,
Ha nélkülöd kell voltomam...
Mintha szíven szakadna széjjel...
Óh, Juliette, maradj velem!

II.

Emlékezél rám, Juliette-em,
Ha nem látalak többé soha,
Mert bár a szívnök összedobban,
Az élet olyan mostoha...

Te mesze mégy, itt hagyva engem
Mély bánatommal, egyedül...
Szerelem lesz a drága könnyesépp,
Mely fájlaltam közé vgyült.

Gyula Ákos.

A színművészetről.

Írta: TAMJÁN ALADÁR.

A Csikszereda eredeti szerzője.

Milyen művészet is a színművészet
ha ugyan művészet? Mert sokan vannak

között Gyula Pal akak kétszázé-
vonyak, sőt egynemzet tagadják a színmű-
vészet voltát. Ezeknek a kétkedőknek
hát ille-neknek óhajtok most helyen vála-
szolni, Tehát miért nem művész a színes?
(Természetesen csak a hivatottakat
már minden művészetnek megvanak
maga mesterembere, akas csajátitják tech-
nikáját és bizonyos routine; ezekről persze
nem lehet szó.)

— Mert idegen tollakkal ékeskedik:
a költő eszméjével és nyelvezetével. (Ez
legáltalánosabb elvetés.)

Kérem, hány költő, festő, szobrász
és zeneművész hasznal fel idegen eszmét
sajátos formában és azért mégis művészek,
még hozzá sokszor nagy művészek.

A világ legnagyobb elméjének, Szchake-
sparenek legtöbb műve idegen eszme után
rodott Ott van pl. Hamlett, Otkello, Ro-
meo és Júlia stb. Zichy Mihály „Az ember
tragédiájához” és Arany János balladához
készített... bocsánat... teremtett művé-
si rajzokat. De még milyenneket! Hányszor
és hány helyen pótolva a költők lenyű-
zának lényességét kibővíten Madáchot.
Avagy Michel Angelo világban „Mózes”
szobrához nem készen vette az eszmét a

Általánosn ötle művészetet külön-
bűzletnek meg, ugymint: költészetet, fest-
észetet, szobrászatot, zene- és építő művé-
szetet. Lássuk csak, hogy mi képezi ezen
művészetek alapját? Kutassuk lényegüket.
Mit tezen minden művészet? „A gondolat,
amely végtelen, véges formába gyúrja,
más szóval: a különöben mint végesben
fölkölti tiaz általános, a végtelent”. (Hegvesi).
Ugyancsak eslekesz-e a színes, vagy sem?
— A színes saját személyében, mint véges
tömegében fejzi ki az eszmét, amely
örök. Tehát a színes is művész!

Már most az a kérdés, milyen viszony

tapsol gróf Tisza Istvánnak a fenn tartja őt a kormány elnöki székén, a ki pedig helyeselte a hadügy-miniszter nyilatkozatát s ezzel a magyar miniszterelnöki székéből dokumentálta, hogy Magyarországnak ha volt is függetlensége, elvesztette azt, mert legfontosabb ügyeiben önállóan nem intézkedhetik.

Hiába tapsol azonban a szabadelvű párt az ilyen jogtelendásoknak, nem tapsol a nép, hanem felháborodással olvassa, hallja mindezeket s megérlelődik benne az elhatározás, hogy nemzeti jogait, nyelvét nem hagyja, küzdeni fog érte s csakis azokat fogja szószólói gyanánt felküldeni, akik meg tudják érteni őt s akik hű tolmácsai tudnak lenni nemzeties érzelműeknek. Igaz, megbízható tolmácsa s nem olyan, aki idehaza a nemzeti eszme lovagjának vallja magát, lút lát ígér, de mikor felkerül, meghazudodik csendesen a hatalom árnyékában.

A nyelv mellett Achilles sarka a népek az adózás ügye. Adórendszerünk mai formájában a lehető legigazságatlanabb. Súlyos alig elviselhető terhet rak a népyakára s reformját hiába sürgeti évek hosszú sora óta. Nem is szólunk arról, hogy az osztrák hadsereg szükséglete óriási anyagi áldozatot igényel s míg arra bőven költünk mindent, minden másra a takarékosági elmélet hirdetik, de maga az adózás alapja, annak kivétele oly sérelmes, hogy tovább így nem maradhat s teljes jogával él a nép akkor, amikor reversalist, kézi zálogot kér

majd ezental arra, hogy az adórendszer reformját ne csak ígérjék, hanem teljesítsék is már egyszer az országgyűlésbe felküldöt mandatarus urak. Nem a nép van a hatalomért, hanem a hatalom van a népért s a nép képviselőinek első kötelességük a nép érdekeit képviselni, nem pedig a hatalmat szolgálni.

Az adózás ügyéhez szorosan csatlakozik a vánterület kérdése. A közös vánterülettel oda vagyunk dobva, ki vagyunk teljesen szolgáltatva az osztrák kizsákmányolásának s mindaddig míg önálló vánterületünk nem lesz. nem fog tudni iparunk s kereskedelmünk arra a nívóra felemelkedni, mely hosszú évek küzdelme s áldozatai után megilletné. A vánterület beüzemlése osztrák selejtes ipari cikkek leküzdhetetlen konkurenciát támasztanak a magyar ipar s kereskedelemnek s míg egyrészt az e miatt pangásra van kérhetőzava, másrészt óriási vámbevétel tölesünk el, sokkal több, mint a mennyit a magyar földről Ausztriába szállított cikkek vámja kitevne — s ezt ismét az adózók érzik meg, mert nekik kell pótolniok azt, a mi így elmarad.

Szóljunk még a választási jogról? Megemlítjük, hogy a mai választási törvény mellett a Székelyföld választói évről-évre csökkennek, mert a régi jogosok elhalnak, a fiatalok pedig szerény anyagi viszonyaik miatt nem tudják elérni az adó cenzust, ami a választói joghoz szükséges?

S végül említsük a székely kérdést, melyet mindenkinek zász-

lójára kell írni, aki itt nálunk politikailag existálni akar?

Nagyon tévednek, akik azt hiszik, hogy a nép mindezekkel nem törődik s bü igazsággal el lehet azt altatni. Ma már nem pártoskodunk, nem vagyunk sem kormánypártiak, sem Kossuth vagy Ugron-pártiak, hanem magyar és osztrák pártiak. A ki a nemzeti követelések mellett harcol, az magyar párti, a ki annak ellenére van vagy volt, az osztrák párti s mi teljes határozottsággal állítjuk, hogy nálunk, Csikországbán, létjogosultsága csak annak van, a ki a nemzeti eszmeért vallja, a fennebbi pontok megvalósítására törekszik — nem vak szóval, de tettel is — mert a osztrák székely nem sohasem fog osztrák pártivá leszüledni, hanem valódi magyar párti volt mindig, az ma is s az lesz ezután is mindörökké! ..

Szentó Sámu dr.

A politikai hétről.

Az elmúlt hét politikai története nagyon szomorú, szinte kétségbeesítő. A közös kormány — mely pedig fele részben magyaroknak kellene hogy legyen, de legparányibb ízében sem az — kezét fogott ellenük Körberrel, Windischgraezcel s többi osztrák társával, hű csapatokuk szegődött gróf Tisza István a magyar miniszterelnök akit, mint a pesti lapok írják, ezért kapitányok neveztek ki — a tartalékban — s most a szegény magyar népek nemcsak osztrák ellenségei, de magyar honfitársai ellen is kell kitűdeni. Mert a szabadelvű párt annyira kormánypárti, hogy nem tudja vagy nem akarja lerázni a gróf Tisza István igaz s nem tudja kijelenteni, hogy ő is legnagyobb részük legahabb magyar emberök, követelik a magyar nemzeti jogok, a magyar nyelv érvényesítését s punktum. Aztán jön, a minek jönni kell. Rosszabb mint most,

telmas koponyáját dus fekete fűrtűkkel, Diogenest meg kopasznak teszi.

Elrendű kérdés a művészetnél az egyén arakifejezése. A művészt feladata a formában feltüntetni a szellemet, az egyén arcán a jellemet. A művész megtestesíti az egyénnel az eszmét, melyet az képvisel, arcára tisztán rányomja jó vagy rossz alapelveivelének bélyegét. Napoleonban pl. a művész a féktelen nagyravágását, Hunyady Jánosban és a szigetvári hőseben pedig a hazaszeretetet fogja megtestesíteni.

Minden drámai jellem egy alapszenvedélyben gyökerezdik, melyből minden cselekvése fakad. Hamlet alapszenvedélye a lelkiismeretesség, Romeo a szerelem stb. Már most vagy hívni ki tudja fejteni a színész az alakítandó egyén alapszenvedélyt vagy sem. Az előbbi esetben feladata magasztalan lesz, mert felfogás helyes; ellenkező esetben legfeljebb hatáson részleteket produkál.

Ha két színész egy és ugyanazt a szerepet különböző felfogással játéka: akkor egyiknek a felfogása okvetlenül helytelen. Igaz, hogy az ember egyén és két egyforma művész nincsen; de mi nem is azt kívánjuk, hogy két színész egyformán ját-

áll fön a költő és színész, a költő mű és színész alkotás között? Erre néve költő vélemény általános, azonban mindkettő tul zott. Az egyiknek — a kieselbég táborának — jelezava: a költő minden; a színész semmi. A másik vélemény ellenben a színművészetnek fogja pártját, mondván: a színész zarcnok, aki kénye-keve szerint foghatja fel szerepét. Miniké vélemény helytelen, mert tulzása megy. A költészet és színművészet két különböző, önálló művészet

A költő mű, mihelyt szinpadra viszik, anyag, melyet a színész feldolgoz. Már most vannak jó és rossz művészek és mesterember-színészek. A rossz színész a remekművet is tökre silányítja, ugy hogy a szinpadon hatását vesztü; a jó színész hitvány fészerepekbe is életet lehel és lesznek óriási nikert arat. Mint irodalmi művet azonban a színész a költő drámáját el nem ronthatja, vagy meg nem javíthatja. Katona „Bánk bán”-jának semmit sem árt, ha abban egy mesterember-színész kontárkodik; viszont Dumastól „Keen” nem lesz jobb darabba, dacára, hogy mestersterep Romainak, a két Szalvininak és Iacconinak. Azonban mint színészi alkotás, a rossz színész „Bánk bán”-ja usaga sem hasonlítható az olasz

művészek „Keen” jével.

Ebből azonban nem következik, hogy igazak van azoknak, akik azt monlják, hogy a színész teltezés szerint foghatja fel szerepét. A színész nem foghatja fel szerepét kénye kedve szerint, mert akkor megmáitja a költő intencióját és alakjának jellemét. Megkövetljük a színésztől mint minden művésztől, — hogy a tárgyat, melyet leldolgoz alaposan ismerje.

Ha a költő Napoleonról akar írni; a festő Hunyady János képmását akarja megtestesíteni; a szobrász Zrinyi Miklós szobrát akarja elkészíteni; a színész pedig Otellot akarja eljátszani, szilkegre, hogy tárgyat alaposan ismerje. Alapos ismeret és tudás nélkül nincs helyes felfogás. Helyes felfogás nélkül nincs helyes kivitel, nincsen művészet.

A művészre néve csak másodrendű kérdést képez, vajjon X. vagy Y. (akivel éppen foglalkozik) visel-e szakált vagy sem, milyen színű volt a szemé, haja? stb.

Ha nem maradtak az utókor számára effélé feljegyzések, akkor a művész fantáziájából terem magának anyagot és megajándékozza az ábrándozó Petrarcat két szemme. teleborítja az ideálta Plató ha-

már nem lehet. Azért nem fog előlenni az oly föltételek között 67-es alap, mert az ellenzék is épen arra támaszkodva állította fel nemzeti követeléseit. Ha ellenzékünk szövetségnek, nekünk is tömörülnünk kell. A pártkeretek széthullottak. 48-as és 67-es alapról szó sem esik. A jelszó, a nemzeti követelmények, az önálló vámtörlet, a mely mind megfér a hatvanhetes alap megnevezés alatt. A néppárt kibontotta a zászlót, az agráriusok mozognak, legérdekesebb azonban a Bánffyutak szervezkedése. Báró Bánffy Dezső mindig — még miniszterelnök korában is — legerősebb támasza, legnagyobb hivo volt a nemzeti eszmének. Programjának ma is ez az alapja, ellentétbe tehát múltjával nem került. Magyar nyelv a hadseregben, magyar katonai oktatás, magyar tisztok, önálló vámtörlet, adózási és választási reform, szóval teljesen nemzeti alapon szervezkedik, sőt tovább megy, mint a ma küzdő ellenzék, mert a magyar nyelv teljes egyenjogúságát kívánja a köllgyi képviselőtestületben is. Szava mindenfelé visszhangot keltett az országban, mindenütt rokonszenvenvel fogadják; programja nép lelkeiben van véve s annak komoly s erőlyes keresztülvitelében minden magyar ember buzgó támogatására számíthat. Legjobb illusztráció azt azon körülmény, hogy Debrecenben, Deccen s más tiszta magyar városokban folytatja pártjának szervezését, mely a kifejtett programmal bizonyára komoly s erős ellenzékét fogja képezni a mai nemzetellenes kormányrendszernek.

Az obstrukció növekedett e héten erőlyen. A néppárt lépett sorompóba Gróf Tisza István ellen nem ugyan a nemzeti követelmények kiobstruálása, hanem csak Tisza István fővétele végett. Kaas Ivor után Rakovszky István tartott hatalmas obstrukciós beszédet, melynek legérdekesebb része az, hogy ők a magyar nyelv jogait követelik ugyan, de ma keresztül vinni nem akarják. De hát akkor miért obstruálnak? Az obstrukciót csak ez a szent jelző igazolhatja, de ha bármi célú küzdelem mégis dűlőre viszi a nemzet ügyét, akkor — hogy soit qui mal'y pense!...

A zárt ülés oly titkos létes, a melyen történetek lennnek sem volna szabad tudni,

azk, — mert azok is lehetetlen, — csak azt mondjuk, hogy egyforma felfogással játszó végig szerepöltek. József észlel nem kívánhatjuk, hogy mindketten egyforma hangszulyal és szenvedélylyel mondják a pl. azt: „A szótben óláikodókhöz elmegyek.“ (Bánk bán), vagy „Ember! azt mondom, ne törj túl a korlátodon!“ (Gertrudis) stb. A részletekben elterhetnek egymástól; de egészen ez alapjában nem.

Hogy két színésza felfogása egy és ugyanazon szerepben mennyire különböző, sőt ellentétes lehet, azt az alábbi példa is bizonyítja. Amőta csak megírta Schackepeare „A velencei kalauári“, Shylockot a színészek mindig kétféle felfogással játszottak. Vagy a ráncz, vagy pedig idealizálják ezt a alakot. Vannak színészek, akik Shylockot eszményitlik, szimbolikus alakot csinálnak belőle: földig érő nyusztrémes fekete kabátban járnak-kelnek a színpadon, maszkjuk a legutolsó tremoréltól agyagáyat mutatja: hóföhr szakál és haj, arcvonásaiiban szemi ellenmenzusa, visszataszító. Szóval a vén kalauári alakját tulajdonon idealizálják. Vannak azán színészek, akik éppen az ellenkező felfogást vallják és Shylockban az aljas, üzőkérdő szellemet karakterizálják.

mégis mindenki tudja. Volt rész: az elmult héten ebben is a képviselőházban, Kaas Ivor határozati javaslatára miutt, melyet Báró Feilitich alelnök nem akart elfogadni s a vége mégis csak az lett, hogy a Kaas Ivor határozati javaslatát nem fogadták el, mert ma nem az a fő, hogy a házszabályok betartassanak, hanem az, hogy az obstruálóknak ne legyen igazuk. A vihar különben az eszlörtörki ülésen megiamelődött, amikor meg Percei elnök kezdte „erőlyesen“ a házszabályokat s 2/3 órákor nem engedte Kovács Pál beszédét másnapra halasztani s kimondott egy házhatározatot a nélkül, hogy a kérdés felvetését a nagy zajban bárki is hallotta, ami mellett a mentelmi bizottság magam elő idézte a törvénytelen határozat folytán a jegyzőkönyv hitelesítése előtt Lengyel Zoltánt, a miért a házszabályokhoz kért szót s törvényes jogát az elnök intelem dacára követelte. Törvénytelenség, törvénytelenség után; amennyiben azonban aligba marad.

A Kossuth-párt bomlik szét elemekre. Kilépett belőle Bedőházy János Marosvásárhely népszereplő képviselője utána Lengyel Zoltán. S valószínűleg hosszú tere fog utának következni a békéltelenek. A hét szenációja különben Eötvös Károly a vajda megjelölése volt a képviselőházban, aki beteg ágyából kelt fel, hogy hatalmas szavát felemelje a nemzeti eszme mellett. Polónyi Géza ezalatt beszámoltott tart Kézdivásárhely. Felésszük Kézdivásárhely hazafias lakosságáról, hogy megillető módon fogja „Szereplő“ képviselőjét fogadni!

A Gróf Tisza István politikájának hatása, hogy a román tulok, a kik az előbbi kormányok, különösen Bánffy Dezső miniszterelnöksége alatt moccani sem mertek, kilépnek passivitásukból s a következő választáson ő helyen fognak jelöltet felléptetni. Persze, a miniszterelnöknek ilyen elemekre van szilksége, nemzetellenes céljainak keresztülvitelére.

Tisztviselőik pótléka. A főrendiház január 20-iki szerdai ülésében tárgyalta az állami tisztviselőknak adandó fizetési pótlékáról szóló törvényjavaslatot s azt Gróf Zichy

Most már nem, de régebben többnyire lángvörös parokában jelent meg a nézők előtt a ravasz kalauári alakja. A legrealistább felfogásban: bizalmatlanságot keltő utodok külsővel.

Ez utóbbi felfogás elavult, idejét multta. Nem lehet nevetéses alak ez az ősz ember, kinek ellopják pénztét, leányát, tehát mindenöt és végül még loalzatásban röz-szl. Nem lehet nevetéses alak, mert mikor a kéat feni, hogy Aldozatának testéből kivágja a nyers húst, — hátunkon végig fut a hideg. Eblől azonban korántsem követhetik, hogy az idealisták felfogása helyes. Schackepeare-nek eszéragában nem volt egy idális szimbolikus alakot ádítani a szemünk elé, mert hiszen akkor fonséges alkot teremthetett volna és tragédiát írt volna Shylockról.

Most hogy tisztában vagyunk a színészeset művészi voltával, halljuk a másik kéaldót, t. i. milyen művészet is a színművészet?

Császár Imre azt mondja: „A színművészet hangulaton és illuzión alapuló pszichologikus művészet.“ Mar most azt kérdem Császártól: melyik művészet nem alapul hangulaton és illuzión? és melyik mű-

Nándor felszólalása után harmadszori olvasásban is elfogadta.

Választási reform. — Titkos rendelet. Az elmult hét szerdán kezdődött meg az anket a belügyminiszteriumban, mely a választási reform megvalósítását tűzte ki célul. Az anket tehát már meg volt, kérdés lesz-e eredménye s milyen, mert a mostani választási törvény gyökeres átalakításra szorul s ha ez az általánosan kívánt formában meg nem történik, jobb el sem kezdeni, mert csak növelni fogja az elégedetlenséget, mely eddig is oly magas fokra hágott. Már pedig ismerve miniszterelnökünk célját és politikáját, sok jót tőle a választási reform dolgában sem várunk. A nagy eszmével élénk ellentétben áll az a titkos rendelet, melyet a belügyminiszter a gyűlékezési jog tárgyában az összes főszoalzósgokhoz a esen-dőrszárnyparancsnokokhoz kibocsájtott a melyről azt állítják, hogy roppant szigorú, de a választási törvény szemellenféllellentében álló utasításokat foglal magában, mely teljesen meg fogja kútni a mozogni akaró ellenzék kezét. A rendelet titkos, bár tudomásunk szerint a gyűlékezési jogot szabályozó rendeletnek nyilvánosnak kellene lenni s a hivatalos lapban megjelenni. De ez ellenkeznek a kormány politikájával, mert akkor kitűnődnek, hogy az „ors köz“ tulajdonképen törvénytelen kéz s az illetékes körök utját vágnák annak alkalmazásának, még mielőtt a kívánt eredmény elérte volna. A rendeletet még nem ismeri semmi — de hiszen semmi sem maradhat titokban s majd kipattan az is.

Esküdték.

A csikszeredai kir. törvényeszhé, mint esküdtörősgüalí folyó évi február 15-én kezdődőleg az 1904. évi első ülészakban szolgálatot tevő esküdtéket a kir. törvényeszhének folyó évi január hó 20-án tartott ülésében vorosolták ki. Az ülésen dr. Gulyás László kir. székeli elnök elhőköl, mint tagok Jerszák János és Csapka Árpád kir. törvényeszhé bírák veztek részt, a jegyzőkönyvet Vereas Árpád kir. törvényeszhé aljegyző vezette, a vállhatóságot Wellmann Samu kir. áll. yész képviselte.

Rendez esküdtéklelték:

1. Zakariás Jakab, kereskedő Csik-Szpeviz. 2. Zureczky Pál m. kir. erdőtaná-

vezet nem lélektani? Hiasen a művés hangulatról és illuzióból alkot — hangulaton és illuziókon. Császár mond valamit a színművészetről, ami aztán minden művésztre küön-küön alkalmazható, a nélkül, hogy egyiket is definiálna.

Mégis, milyen művészet hát a színművészet? A színművészet képző és szülő, vagyis térbeli és időbeli művészet. A színész alakjával és maszkiájával a képzőművészetek (szobrászat, festészet), hangjával pedig a szülő-művészetek (költészet és zene) körében mozog.

Néhány szóval még meg akarok emlékeztetni az illuzióról és hangulatról, mint a színművészetben elforduló két lényeséről. Mi az a lényes és mi a hangulat? Az illuzió még nem hangulat, a hangulat pedig már nem illuzió. Az illuzió látzat, s hangulat valóság. Mi kelti föl bennünk az illuziót s mi a hangulatot? Ez bjas kérdés. Nehéz, sőt lehetetlen a kétfőt szorosan elkülöníteni egymástól. Példákkal kell éltünk, hogy világosban lássunk. Illuziót kelt pl. a tőnyjű tőstje, de állítja már hangulaton. Illuziót kelt a színpadon az imitált ékazer, fegyver, ruha stb., szóval minden, ami valószínű, minden, ami annak látszik, aminek

csos Csik-Szereda. 3. Lukács Antal birtokos, Gyergyóalfalu. 4. Lázár Márton birtokos Csikkomás. 5. Nagy (Balánka) János birtokos Csikgyimesbükk. 6. Nagy Imre közgyám Gyergyó-Remete. 7. Miklós Sándor megyei levéltárnok Csikszzereda. 8. Mihály Ferencz megyei főjegyző Csikszzereda. 9. Merza Vilmos kereskedő Gyergyószentmiklós. 10. Pál Gábor főgymag igazgató Csik-Várdótfalu. 11. Lakatos Mihály gazd. iskolai tanár Csik-Szereda. 12. Miklós Balázs birtokos Csikmádéfalva. 13. Miniér Albert birtokos Csikszentmihály. 14. Kritsa Zoltán takarékpénztári könyvelő Gyergyószentmiklós. 15. Szovoboda József könyvkereskedő. 16. Romfeld János úrügyező Gyergyószentmiklós. 17. Simon Jenő hercules Csikszzereda. 18. Szeleni Menyhért birtokos Csikszépviz. 19. Szász István építész Csikszépviz. Simon Salamon kereskedő Gyergyótölgyes. Papp Domokos főmérnök Csikszzereda. 22. Solyom Máté birtokos Gyergyó-Ujfalu. 23. Szántó Ábrahám birtokos Csikkozma. 24. Mezős Jakab kereskedő Csikmádéfalva. 25. Nánya Kriafő birtokos Csikrákos. 26. Pláton János birtokos Gyergyó-Salamás. 27. ifj. Kőrödi János birtokos Csikcsatószeg. 28. Hajnó Ignác takarékpénztári könyvelő Csikszzereda. 29. László Lajos birtokos Csikmádéfalva. 30. Pototszky Kriafő magázó Csikszzereda.

Pótküldtek:

1. Barta József cipész Csikszzereda. 2. id. Bartalis János földész, Csikcsabotfalva. 3. Botár József ügyvéd irnok Taplaca. 4. Grünvald Albert kereskedő Csikszzereda. 5. Dobos István földész Csikrákos. 6. Barcsny Dénes korcsmáros Csikszzereda. 7. Borbáth András cipész Csikszzereda. 8. id. Dávid Ignác, tanfelügyelő irnok Csikszzereda. 9. Ilyés István ácseszmester Csikszere. 10. Bíró Imre ügyvéd irnok Csikszzereda.

Színház, művészet.

Heti műsor.

Hétén: „A falorusna.“
Kedden: „A kaméllás hölgy.“
Szerdán: „Végrehajló.“ (Ujdonosság.)
Csütörtökön: „Lili.“
Pénteken: „Lelenc.“
Szombaton: „Arany híd.“
Vasárnap: „Csigányélet.“ (Ujdonosság.) Csiganyszenekek reményeivel.

A színtársulat bemutatkozása.

— Annuska. — A Ghetto. — Próházaság. Bob herceg. —

A színi szezon, amely elé Csikszzereda intelligens közönsége az élénk farsang han-

valóban lennie kellene. Most lássuk, hogy mi sérti az illuziót? Erre a kérdésre egyszerű a felelet: minden, ami nem annak látszik, aminek valóban lennie kellene. Nagyban sérti az illuziókat, ha a színpadon kőfalak vagy egész vidékek mind a ok nélkül megmozdulnak. Vagy pl. akárhányszor látjuk a színpadon mögött a ülőitől szundikálni, a színész-népséget sürögni-forogni, természetesen, hogy ez is nagyban lerontja az illuziókat és úgy őruzzik magukat, mint mikor valami szépet álmodunk és lelkünkben elrejtett meggyőződésünk azt sugja, hogy mindez csak komédia, rozsfű.

Hogy mi a hangulat és mi kelti föl lelkünkben a hangulatot? azt hiszem ezt bővebben fejtegetni felesleges. A hangulat bizonyos érzelme lelkünknek.

Még sok mondanom lenne a színművészetről, de mindent egy tanulmányban tárgyalni sok volna. Így is becsináltunk kell kérnem, hogy több helyen eltertem a tárgytól. Sok helyen nincs sem talán a kellő összehangoltság, de a tárgy annyira csábított, az impressziók olyan erősen ostromoltak, hogy maradni időm kellőleg ügyeim.

gultata s a közeledő bajok izzó levegője mellett is nagy érdeklődéssel nézett, e hó 20-ikán, szordán, vette kezdetét Gárdonyi Géza vigjátékával, az „Annuska“-val.

Az első este, amelyen a színházaz alakított Kossuth-termet nagy és díszes közönség töltötte meg, nem volt ugyan a legzserencesebb, aminek főkéj a bemutatódó darab megvalósítása volt az oka, mert Gárdonyi vigjátéka bármily hangulatos és poétikus munkán, nem színpadi effektusokra épített darab, sőt az Annuska és Miklós dialógusaitól eltekintve, meglehetősen egyhangú is. Meglátszik rajta, hogy a „Bor“-zenialis szerzője ezt a kis idillikus, esetenként nélkül való történetet egy novellájából gyúrta át vigjátékká. Ezt a gyöngöcséget leszámítva, a darab itt is tetszett a publikum, bár lassan, de mégis már a megnyitón estén felmelegedett. Persze a mi intelligens közönségünk is a modern armlatok hatása alatt áll s a legklasszikusabb vigjátéknál vagy drámánál is szívesebben hallgatja egy édes, léha operette melódiait, vagy egy pajkos vaudeville ötleit.

A megnyitón előadásról tehát sem jót, sem rosszat nem írhatunk, mert az „Annuska“ gyöngöcséget a társulat bemutatkozására nem volt alkalmas. A publikum azonban, amely nem téveszt szem elől, hogy Csikszereében csak vidéki szempontból szabad megítélni Thália messze utról hozzánk jött papnőit és papjait, rokonszenvesen hallgatta végig Gárdonyi tösgyerekes magyarsággal és sok porzissal megírt idilljét, amelynek díszkért előadásában különösen Jászai Olga, a társulat talantumos, fiatal drámai primadonnája tűnt ki. aki — bár a naiva-hang nem vág a szerepkörbe — igen kedves és poétikus Annuska volt. Aranyossy Bella a Sárika szerepében élénk, temperamentumos játékával és otthonos, színpadi rutinjával tűnt fel előnyösen. Tarjánról, a társulat szerelmes színészéről az estén is konstatálhattuk, hogy intelligens, ambiciózus színész, bár a Miklós szerepében nem volt eléggé diszponálva s ennek a kedves alaknak a természetesen, falsusian romlatlan kedélyét nem tudta szerepére ársztani. Kati szerepében rendkívül kellemesen tűnt fel természetesen, kedves modorával és gyujtó temperamentumával a társulat egy csinos tagja Beregi Lúza. Somogyi Károly, Szerdahelyi, Sárközy és Nagy Kálmán ügyes színészeknek bizonyultak Reeskey Hermán és Krassói Sándor az öreg Nagy István párt. Cs. Pozsonyi Julia a főszerepben gondosan játszott meg s a barát szerepében nagy derltséget keltet: K. Pálfi János, aki régi, talantumos vidéki színész.

Heiersmannak, a legmodernebb külföldi írói várdá zenialis tagjának mely igazságokat rekvelláló szociális drámáját, a „Ghetto“-t mutatta be az ambiciózus társulat, amelynek meglepően gondos előadása nemcsak a társulat intelligens direktorának, hanem bármely nagyobb vidéki színháznak is becsületére válhatik.

Ez a szerény rovat nem alkalmas rá, hogy a nagy modori író drámáját részletesen ismeressük, hibáit és erőnyeit bíráljassuk, mert ehhez komoly szociológiai tanulmány kellene. Bármily komor és lesújtó is azonban a „Ghetto“, bármily detallizáló és terjedős is a három felvonásra nyújtott dráma, nem révesztheti el a hatását olyan intelligens közönség előtt, mint amilyen a miénk, amint hogy nem is tévesztette, mert a Ghetto-t nagy érdeklődéssel fogadta Csikszzereda elkenyvezetett igényű publikuma, amely — ugy ismertük meg — egyetért Heiersman darabjának a tendenciájával: csak egy vallási kérdés létezik s ez a jövő problémája: a minden felekezett fölött álló szeretet és szociális boldogság új hitvallása.

A „Ghetto“ szereplőiről csak a legjobbat írhatjuk. Berky Ferenc, a társulat igazgatója, aki hosszú időn át, mint előrendítő színész működött Kressányi társulatánál, Zachel szerepében talantumos megkapta a közönséget befejezett, művészi alakításával, amelynek természetesen hangja és utjánó ereje különösen a második felvonás után rugadta őszinte tapteviharra a közönséget. Rózát Jászai Olga játszotta megprázó drámai erővel. Nagy sikere volt Tarján

Aladárnak, a társulat fiatal szerelmesének, aki Rafael szerepében a vidéki nivón jóval fölt álló intelligenciát és szép jövőre hivatott talantumot áruit el. Reeskey Hermán Esztert díszkértül és nagy élethűséggel játszotta meg. K. Pálfi azonban, aki különben kitűnő színész, nem követte a szerző intencióját.

A társulat igazi küldő sikert azonban csak a harmadik és negyedik estén ért el, amikor a „Próházaság“ és „Bob herceg“ ment meglepően összevágó és élvezetes előadásban. A publikum, amely nálunk is csak mulatni szeret a színházban, ezen a két estén valószággal felmelegedett és teljesen megbékült a színtársulattal, amelyet zajos tetszésnyilvánításával, élrel nyiltezen tapással, sőt ujjrészával is rehabilitált az előző este gyöngöcséget. Hiába, az operette bódít — Berky Ferenc a pajkos Bob urf agitívégével végre zsufolt házhoz jutott a megnyitón a többi előadásokra is intelligens közönségünk jóindulatát és szimpátiáját. A nagy siker első sorban a társulat szeretőre-műtő primadonnáját Aranyossy Bellát illeti, aki csupa elragadó kedv és temperamentum, Játéka nagy rutinja és izlésre való, s ami még nagyobb társulat primadonnáinak is csodaszámba megye, énekelni is tud. Öreg habiték, akik „Bob herceg“ ben nagy szeretettel tapostak és ujjrészáltak, a legnagyobb dícsért hangján állítják, hogy ebben a szerepben tavalyi elődjét, Feledi Boriskát is feledetni tudta, ami a legbiztosabb kritika.... A közönség, amely még mindig lelkesül a Bowie street melódiajért, rendkívül jól mulatott és sokat tapost a kedves primadonnának és a többi szereplőknek, akik szintén nagy kedvvel és ambicióval játszottak. Annie szerepében kellemesen tűnt fel Krassói Józsa, aki bár még csak tehetséges kezdő, csinos kitéjevel már is megnyerte az ifjú szivok rokonszenvét... Somogyi Károly, aki szintén talantumos színész, kis szerepéből is jóízű alakot tudott csinálni.

A jövő hét műsora igen nagy gondnál van összehalltva s változatos repertoárban sok érdekes újdonosság is szerepel. (G).

Merénylet a rendőrség épületében.

— Városi szurkált ügyvédjelől. —

Vérlásító merénylet történt e hó 19-án, kedden éjjel városunkban. Egy derék, szolli életű ügyvédjelől, aki két barátjával a városi tanácsház előtt hazafel tartott, minden elősmény nélkül megtámadott s késével véretra szurt egy bordélylegény. A vakmerő eset annál meghotránkzotatóbb, mert a merénylet épen a rendőrség inspekció szobájá előtt történt s „őber“ rendőrségünk, amelynek az ilyen vakmerő éjjeli kalsudoknál bármelyik peroban a helyszínen kellene teremnie és a megtámadottnak segítségére lenni, a saját őrszobájá előtt nem tudta megakadályozni, a véres merényletet, ami igazán hallatlan.

A vakmerő támadás részleteiről tudósítónk a következőket írja:

Kedden este Hadái István ügyvédjelől, aki csak nemrég jött városunkba Bartha Ignác ügyvéd vezetése gyanánt, jelenleg pedig ifj. Molnár József őrsz. képviselő irodavezetője, két barátjával: V. L. s G. Gy.-vel a Helwig-kávéházból hazá igyekszett. Amint a városi tanácsház mellett elhaladtak, Varga Sándor, Borsodi Géza fodrász segéde, aki kissé ittas állapotban volt, valami inszultáló szót kiáltott feléjük. A kihívó megjegyzésre G. Gy. a vakmerő bordélylegényt a tanácsház kapuja alá vezette s az inszultus miatt való felindulásában arcul ütötte.

Erre Varga Sándor, akivel még két társa is volt, de csak a támadásban sem sévővel, sem tettel részt nem vettek, a polon miatt bizonyu dühre gerjedt, s amig G.

Gy. a földre esett személynegét kereste, a vakmerő borbélylegény minden ok nélkül a mit sem sejtő Hadál Istvánra rohant a véles későt kirántva, összehúszta szurkálta a édes-velőn ügyvédjelöltet, ug., hogy a szív: táján, karján és bal szembe fölött súlyos és mély sebeket ejtett. Szerencse, hogy a megtámadott ügyvédjelöltön vasat tőli kabát s ennek mellő részében egy csomó nyomány volt, mert külsőben a szív tájának ejtett seb feltűléndű halálos lett volna.

Hadál István a véres morányt alatt segítségért kiáltott s barátai is védelmére keltek, de a véres támadást nem tudták megakadályozni, a rendőrségtől pedig, amelynek őrszobájá előtt a vérázító eszt történt senki nem jelentkezett. Egy rendőr ugyan, — mint monják — nyájás örökoldással megycokára megjelent a helyszínen s mikor orvosát küldték, aki a véresre szurkált ügyvédjelölt sebeiől patakú vért elállította s a mély és tátogó sebeket gyorsan bektőtőzve, enniváló nyugodtsággal azt felelte, hogy az orvos most úgy sem jön el, hiába küldenek érte.

A súlyos megsebesített ügyvédjelöltet, aki a nagy vérvettség dacára mindvégig eszméletlenül volt, barátai az első orvosi segítség végett Harmath Leó dr. hoz vezettek, aki Hadál István sebeit kitisztította és bektőtőzte.

A véresre szurkált ügyvédjelölt most nyhgetegen fekszik a lakásán, sebei azonban szerencsére nem életveszélyesek, s így felgyógyulása rövid idő múlva bekövetkezik. Ruhát a délke borbélylegény kése csatlókra tépte s új téli kabátján a szív tája körül mintegy húsz centiméter hosszú nyílást okozott.

Varga Sándor borbélylegényt és két társát Petros Ferenc rendőrmester meg kedd éjjel az eszt után kihallgatta s az esetet a kir. ügyészségnek feljelentette, amely — mint értesültünk — Varga Sándort már vád alá is helyezte.

Az eszt városunkban nagy izgalmat keltett.

Thália Csikszerezében.

— A szatánulat vallomása. —

Most, hogy a társulat a „Bob herceg”-gel — színházi nyelven szólva — bevette a közönséget ug., hogy hiteles értesülésünk szerint a szombat esti előadás után akadtak vállalkozó férfiak, akik fel akarták újítani ezt a nem ismeretlen dalt: „Londonban, hej, van számos utca!”... aktuálisnak tartottuk megkérdezni Berký Ferenc gárdáját: Milyen órással jött Csikszerezéba? Kérdésünkre a következő öleles választást kaptuk:

Én mindazon egy véleményen vagyok az uram-al, de csak a nyilvánosság előtt. K. Pál János.

A színházi zenekari Csikszerezében jelenleg szőlőben képzetelem. De azért a slussnak sem vagyok előnéző.

Nagynd F. Margit, karmester.

Szeretem a pályázat s örömmel jöttem a kedves városkába, melynek közönsége a művészetért lelkesül. Beszkey Hermin.

Örömmel jöttem mert itt legjobban járja a nő: „szép a bakka, szebb a társ, de legzebb a honvéd”. Gád K. Ia.

Összintén megmondva, félve jöttem, mert azt mondták, hogy itt sok a vadállat. Krasnd Józsa.

Az uram titkár, de a kolléza titkár mégis csak de tartom. Krasnd Sándor.

Súlyos felzúdulás, hogy szívesen jöttem-e ide? Igazán gondolkodásba ejtett. Egy oly kérdés moritott fel, amire megválni igen nehéz. Kérdésem meg a vándor madárdól, hogy midőn itt beáll az ősz s új barátok herem ismerében földre megy a mult étes emléke, vagy a jövő bizonytalan képe, úgy jobban névelnek? A főlelem minden ismeretlen látni fogtál a

mult biztató képlet. Vajon megtáladom-e ott is a putha kis fésköt, a melyet alighogy megszereltem már le el kell hagynom? Megtáladom-e ott is a barátságos vidék napjainkat, mely felmolegítve szívem, dntre inkaszt? Vajon osztja-e ott is az ég oly bőven áldás-té, hogy egy párnyál nekem is jusson?

Ilyen vándor madarak vagyunk mi is. Tháliasnk mostonl gormekel. Egyetlen öröme a vándor életnek a viszonylítás.

Kétvégék közt jöttem. Örömmel vagyok itt a fájdalommal megyek. Aranyosy Bella.

Nem vagyok szerénytelen, ha kimondom, hogy én vagyok a dírektör „Övdőseje”. Pedig ónekelni nem tudok. De mikor föllépek, a dírektörön előgedot ten dudója: „Az övdőt adja az nekem. ha csong a hangja élesem”. Ez természetesen az az napi bevételre vonatkozik. Jászd Olga.

Igaz-e, hogy itt a kis bakákat nem a gulya, hanem a strucc madár hozza? Szilgythy Ithyka, néma.

Örömmel jöttem Szerezében, mert hallám, hogy jó a bora — sajnos, csak hallám. Szilgythy Jend.

Kedden jöttem Szerezéba; a csütörtök utcában, pénteken kaptnm lakást. Egyébként jól érzem itt magamat. Csásánd Pozsonyi Juliska.

Epedve jöttem, mert „Hajh, a csiki legénynek nincs lejuazn szegénynek!” De azért eskölni való. Berogi Lujza.

Jöttem, látam, ottam (De nem elgeth) Jó étvágyat kíván Szerehaloty Lujza.

Eddig én szartam, most sugja nekem egy fess habitű: mit irjak? Kerdényiné Ella sugndó.

Én örömmel jöttem, csak a közönség is örömmel jönné színházba. Berký Ferenc.

Csikszerezében én érkeztem legelőbb s már is úgy érzem, hogy én hagyom el ezt a kedves várost a legutóljára.

Krasnd Sándor, titkár.

Be kár, hogy kevés a székely népszimánvink! Milyen jó volna eljásznai egy helyre csiki legényt. Sárközy M.

Én kérem mint minden komikus, igen komoly férfi vagyok. A Szerkesztő ur kérdésére is csak azért válaszlok, mert Csikszerezeda kedves publikumát tréfa nélkül szeretem. K. Pálly János.

Csikszerezét nem szeretni — abszolúte lehetetlen! Nagy Kálmán.

Virág a szerelem. Költészet egy bohókás tündér-álom. Álmódjunk szepet. Dobó Antal.

A nélkül, hogy hízelegnék, (ami alább ki fog írszeni) mondhatom: szívesen jöttem Csikszerezéba, mert hiányos földrajzi ismereteim itt jéghegyeket és meleg sziveket véltek találni.

S imo dupla csulodás ért! Sem jég hegyek, sem... Hja, így van az, ha valaki gyengye a geografában! Tarján Aladár.

Ha Vénusz istennő — mint egykor Párisnak — nekem ígérné a legszebb asszonyt, ide jönnék érte Csikszerezéba. Sonogyi K.

Heti krónika.

Pierrette és Pierrot.

— Dal egy széké asszonyról. —

Egy halvány, szöke asszonyért

Rajongok reggel, este.

Az ablakánál állanék,

Ha illd volna, lebe

Suttogva véle boldogun,

Mellette állk néha.

S ajkáról vígan száll felém

A pájkos ölel, tréfa.

A jelmez-bárlól auttogott
Egy szép színházi estén.
Mídon a színpadon szavalt
Zsidó, pogány, keresztény

Kérdezte: Jó lesz jelmezűll
Egy Pierrette-ruhácska?
S én szóltam: Leszek Pierrot,
Ha Pierrette magácska

Utána nézek nagy-busán,
Míg más karjára fűzi.
S így szölok: „Balga Pierrot,
Szerelmed tiszta, szűzi!

Lásd, Pierrette másért hevill,
Íllába vágysz utána
Pierrot-jelmezod szegény:
Nincs csillog varrva rája”

Rám flngosztette kék szemét
A halvány, szöke asszony.
S én kértém búsán, auttogón:
„Pierrette, óh, marusszon!

Mellette álli oly gyönyűr,
Édes, szerelmi lába
Csak egyszer lennék Pierrot
És Pierrette magácska!”

Gara Bonciás.

H I R E K.

Molnár József meghalt.

Csak annyi ilonk volt lapunk zárta előtt, hogy közöljék azt a mélyen megrúditó hírt, hogy Molnár József, a csikszerezedi kerület országgyűlési képviselője vasárnap éhettő közötti éjjelen meghalt. Halála meggyeszte örösi részvétet keltett. Életrajzi adataival, nagybecsű munkásságával jövő számunkban fogunk részletesen foglalkozni.

Személyi hírek. Klobocsár Gyözö altábornagy, a honvédség kolozsvári kerületének parancsnoka a napokban a helybéli honvédszázalój szokása szemléjének a megtartása végett városunka érkezett. — Novák Albert gyurgyószentmiklósi kir. aljárásbíró pár napig városunkban időzött.

Farsangi naptár.

Február 1. A kazinó utdije.
Február 6. A koronalyzó egyesület jelmezestdije.
Február 16. A koronalyzó egyesület műkedvált utdije.
Jan. — Febr. Kerekutók, iparosok és tűzoltók bulakodásdije.

Egy orvos kiütetése. Gyurgyószentmiklós község képviselőtestülete január havi rendes közgyűlésén szép kiütetésében érdezenítő Fejér Dávid dr. t. a község árdezen orvosát, aki gyenge egészségű állapotára való hivatkozással, állásáról lemondott. A képviselőtestület sajnálatl fogadta el a lemondást s dr. Fejér Dávid orvosnak a községi községészségügy szolgálatában 20 éven át nemes buzgalommal, pártatlan lelkiismeretességgel s kiváló tudással teljesített únfeloldozó munkásságáért egyhangulag jégzöknyíri elismerés és közönsznet monndott s kiváló érdemeinek némi elismerésűll, a jelenleg élvezett orvosi lakás átengedése mellett, élete fogytáig, évi 1000 korona tiszteletdíjnt szavazott meg. Sem az ily értelemben tett javgalt, sem a lelkesedéssel és egyhangulag hozott határozat, további dicsegetre nem szorul.

A hadügyminiszter a helynevekről. Mint a bécsi Reichswehr írja, a közös hadügyminiszter december 12-én (tehát előbb mint ez az ügy a magyar képviselőházban szóba került) rendeletet adott ki a magyar helynevek ügyében. A hadügyminiszter elrendeli, hogy a katonai hatóságok a magyarországi polgári hatóságokkal, községekkel, stb.ével való levezetésben csak azokat a magyar helyneveket használják, melyeket a magyar kormány az 1898. évi IV. törvényekkel alapján megállapított. Ebből is láthatjuk, hogy Pitreich hadügyminiszter ur bűnhődött magyarokat, csakugyan nemzetiségnek tart, mert nagy hogyesen elrendeli, hogy a katonai hatóságok a magyarországi hatóságokkal lojalisan járjanak el a ezért mintegy megtűrt, hogy a „Nation” helyneveit magyarul használják a katonai hatóságok.

Kaszinó-este Csik-Szépízen. A csik-szépízi kaszinó e hó 30-án a Deák-féle nagyteremben fényes kaszinó-estét rendez, amely iránt Csik-Szépízi intelligens társasága és városunk bálozó ifjúsága körében is a legnagyobb érdeklődés mutatkozik. A rendkívül sikerültnek és kedélyesnek ígérkező kaszinó-estére az angliá rendezőség a következő meghívót bocsátotta ki: Meghívó. A csik-szépízi kaszinó saját könyvtára javára Csikszépízen, 1904. évi január 30-án a Deák-féle nagyteremben kaszinó-estélyt rendez, melyre t. ezimédben és családját tisztelettel meghívja a rendezőség. Belépődíj: Személy-jegy 2 korona. Felhívást a jótekingóval érdekében közönséget fogad és hirtapilag nyugtázza a rendezőség. Kezdeti este 7 órákor.

Halálozás. Mély részvételt veszünk a hírt, hogy Lőrinc Ferenc, Csikszeredei városnak régi tekintélyes polgára péntek és szombat közötti éjjel 62 éves korában meghalt. Az elhunyt 15 évig volt a város tiszteviselője a visszavonulása után is mindig részt vett a városi és birtokosági mozgalmakban. Elhunytát neje, fia, nagyszámú rokonsága a jóismerősei gyászolják. Temetése hűtlen, 26-án, délelőtt 10 órákor lesz.

A CSIKSZENTMÁRTON—CSÉKEFALVI NŐ-EGYLET MÁSODIK FILLÉRENTÉLYE. E hó 10-án tartotta a csikszentmárton—csékefalvi nőegylet második fillérentéjét, amely a szentmártoni és csékefalvi nőegylet, mely látogatottság is egy anyagi siker tekintetében is az előző jótól fölmúlt. A szentmártoni nőegyletnek kockázatnak, mert két egyformán jó kiállt jobbnak egyiket sem mondhatjuk. Különböző is hozza nyugvni azokra, hogy a zenei és művészeti élet terén szentmárton a környéken iránymutatás tekintetűk. Lassan lassan belátja ezt a vidék is, aminek ismét természetes következménye az, hogy a nőegyleti esték esztendőre népszerűbbek lesznek. Ösztönözni mondhatjuk, hogy meg is érlelnek a legzárósebb körül látogatottság, mert a csékefalvi nőegylet, amit a látogatottság, a jótekingóval és tanulmányi előrelépés általános vizsgálata és művelés kárpótlója. Minden estére három előadásot összehajtott és külön örök produkció váltogatás mellett rendelkezik a vizuális bizottság, mely után jó zenei melléklettel és a legirányosabb hangulattal folyik a tánc. Mindenki egy felhívottat is esté emlékei vizit haza magával anna erős elhatározás kiadásában, hogy ezután még szorgalmasabban látogasson a fillérentékre. — A dec. 31-én és január 10-án tartott estékön felléptek: dr. Ujfalusi Jenő polgármester 5 kor., Ehrenreich Sarolta 6 kor., Lehotits László 6 kor., dr. Nagy Jenő 2 kor. 80 iller, Nuzsák József 2 kor., Miklósi József 4 kor., Jakab Gyula 1 kor., Molnár István 1 kor., Ujfalusi János 1 kor., Tompa János 1 kor., Ködönci László 1 kor., András Lajos 1 kor., Hajós Károly mérnök 1 kor. Fogadják a nemes szívt adakozók a nőegylet hangulatában köszönetet — Ki kell emelnünk dr. Szabó Alajosné és dr. Barczos Gyuláné fiatalok, kik saját kezük munkáját egy-egy pillanat figyelmű beosztották a nőegylet rendelkezésére, amelyekre az egyháziok 8 koroná szentelték. Fogadják a nőegylet há-

láját. — A következő fillérente január 30-án lesz igen változatos műsorszámmal, mely vizitákból, zene- és énekesnőkből fog állni.

Székelyföldi munkásközvetítés. E hónap 15-én Makfalvy Géza földművelésügyi miniszteri államtitkár elhárította a székelyföldi munkásközvetítési ügyében értekezlet volt a földművelésügyi miniszteriumban, amelyen résztvettek: a belügyminiszterium részéről Selley Sándor miniszteri tanácsos, a kereskedelemügyi miniszterium részéről Missek Endre miniszteri osztálytanácsos, a földművelésügyi miniszterium részéről Bulogh Vilmos miniszteri tanácsos, székelyföldi miniszteri megbízott, Bartók József miniszteri osztálytanácsos, Bernát Dezső munkásközvetítési miniszteri megbízott, dr. Kós Mihály a marosvásárhelyi székelyföldi miniszteri kirendeltség vezetője, mint előadó dr. Kovács György miniszteri fogalmazó, mint jegyző. Az értekezlet abban állapodott meg, hogy a Székelyföld munkás népeinek itthoni elhelyezésére a romániai kivándorlás ellen-szervezésére külön székelyföldi munkásközvetítés lesz szervezendő, mely munkásközvetítés ugyan az ipari és kereskedelmi, mint a mezőgazdasági munkások elhelyezését illeti. S tekintettel arra, hogy eme székelyföldi munkásközvetítéssel a munkások egyszerű elhelyezésén kívül a székelységet érintő különleges szempontok is mérlegelendők, szükségessé mondotta ki az értekezlet, hogy az a székely akció körbe vonassák, kivétel a marosvásárhelyi székelyföldi miniszteri kirendeltségre bízassák, melynek kezében ezek szerint külön az ipari és kereskedelmi és külön a mezőgazdasági munkások elhelyezésére munkásközvetítő osztály lesz szervezendő.

Haller Károly dr. jubileuma. Lelkes és hazafias jubileuma készül mostanában az a díszes és nagysebáru rendezőbizottság, mely Haller Károly dr. miniszteri tanácsos kolozsvári egyetemi tanár 40 év működésének a megünneplését szervezi. A tudós és hazafias professzor jubileumát nagyrészt volt tanítványai és tisztelői rendezik, akik jelenleg maguk is magas pozíciójú emberek, azonban részt vesz a lelkes ünnepegyben kincses Kolozsvár, sőt az ország minden tudomány- és hazafias egyesülete és jogász-nemzedéke. A fényes jubileumi ünnepeket eredetileg a múlt év december hó 27-ik napjára tervezték, de tekintettel a vidéki vendégekre, tavaszra halasztották. Most érkezett hozzánk a marosvásárhelyi ügyvédi kamarától a jubileum elhalasztására vonatkozó értesítés, mely a következők szövege: „Köszönettel a f. hó 9-én kelt levelükkel, melyben a kolozsvári kir. jogakadémia alapításának a ma is működő első tanára dr. Haller Károly miniszteri tanácsos, egyetemi tanár ur működésének 40 éves jubileumi ünnepejére szóló barátságos meghívásukat kövöltük, tisztelettel értesítjük, hogy az ünnepeket december 27-ről mai nap tartott értekezletünkön elhalasztottuk. El kellett halasztani az ünnepeket ugyazsmán vitéken lakó egykori jogeljáró kurtáruknak kifejezett kívánságára, kik bejelentették, hogy minden áron óhajtanának részt venni szeretet tanáruknak jubileumának nevezetes ünnepején, azonban a zord téli időben az utazást nem merik megkockáztatni és kérésük az előkészítő bizottságot, hogy tavaszra tüzzön ki egy alkalmas napot az ünnepek megtartására. E miatt a bizottság úgy határozott, hogy az ünnepeket a husvét és a plútként közötti tavaszi időben, az ünnepek szünetek előtt (május 8-ka körül) fogja megtartani. Az ünnepeket napjáról külön értesítést fogunk küldeni. Az egykori hallgatók arcképeit (lehetőleg kabinet mellkép) al-

lumba rendezés végett január végéig, Dobál Antal elnök kezéhez (Kolozsvár Deák Ferenc-utca) kürtük beküldeni. Hazafias tisztelettel Kolozsvár, 1903. évi dec. 12-én tartott értekezletéből. Molnár Sándor ügyvéd, Dobál Antal a kolozsvári ügyvédi kamara elnöke, mint elnök. Benel Ferenc Kolozsvár város tiszti főügyője, Szászváry Dénes ügyvéd, Deák Pál ny. főkapitány.

AMERIKAIBAN. Egy amerikai lapban a következő újságíróval megfogalmazott tartalmas hírdetést olvassuk: „Értesítem barátaimat és ismerősömet, hogy tegnap a balái abban a pillanatban ragadt el szorított nőmet, amikor egy egészséges gyermekkel üdvözöltöttem meg, akinek számára erős és egészséges diétát keresek addig is, amíg sikerül diétával egy szeretetreméltó és gyogyos nő találnom, aki elegendő képességgel bír arra, hogy jó hírűnek írendő fedőmunkát kereskedőmet, amely minden megmondást tisztelettel ára alatt oltató és pontosan teljesít — Ideiglenes ellátásul, mert újszerűtől 200 dollár évi fizetéssel csak akkor szándékozom szerződtetni, ha a jelenleg szabott ár mellett folyó végelárási fizetés nembe befojtandó.”

Vissza Amerikából. Az osztrák belügyminiszter arról értesítette vala-nemmi politikai hatóságát, hogy iparosmunkásokra nézve a kivándorlás az osztrák-amerikai Egyesült Államokba egyáltalában nem bízható. Nagyon sok gyár megszüntette a munkát, igen sok munkás hónapok óta foglalkozás nélkül van és ezer meg ezer kivándorló kénytelen emelődve visszakerült régi hazájába. A visszakerülő száma oly nagy, hogy október elején november 10-ig 27000 kivándorló tárt vissza, míg az előző év ugyanez időszakában csak 13000. Jó volna, ha az osztrák belügyminiszter a figyelemzetését követné a magyar kormány is, amely a kivándorlásal szemben teljesen közönyös.

EGY KIS FURFANG. Beállított egy napon báró Rothschildhez egy ismert pénzkapitális és így szót hozza:

— A grófnak 10,000 forintot kölcsönöztem a a gróf Konstantinpolyba hitzott aválkól, hogy tartozásáról elmenterem azt volna.

Rothschild rögtön kért volt a felelettel:

— Igen nekí rögtön, hogy az önnek járó száz-ezer forintot fizesse ki,

— De hiszen csak tízezer forinttal tartozik, — szolt a hitelész.

— Éppen azért — válaszolta a ravasz Rothschild — erre azonnal fel a gróf, hogy ő csak tízezer forinttal tartozik. S én nem is akar egyebet.

UTÓIRAT A NEMZETI KÖNYVBŐL. Vörösi Jenő győri ügyvéd rendkívül érdekes tanulmányt írt a címes a magyar nemzeti igények érvényesítéséről. A nagy tudással és tárgyilagosan megírt könyvet, amely aktuális voltánál fogva is igen becses, ajánljuk az olvasók figyelmébe. Kifűlő a „történelmi alkotmány” lényegét s azt viszonyba hozza a chlopyi hadparancsnoki bírálta azon érveléssel, mely hadparancsnok Magyarországot jogával szemben foglalhatik; honok a hadparancsnok kiadásának anyai, tárgyi indítók, akiket tartalmaz a csak által Magyarországon elkövetett közigazgatási ügyek, sokoldalúságát. Bírálja politikailag, közigazgatási a kellenes bizottság és gróf Tisza javaslatának tartalmaz a gróf Tisza és dr. Körber-féle nyilatkozata adott válasszal. Bővebb hírvényei a történelmi adatokkal bebizonyítja a magyar szándék a szociális nyelvjegyzéséget s azt, hogy annak meghatározására a feladást nem lejtő ki. Bizonyítani kívánja, hogy a jogszabályok indokolás alatti előidőztet kiérdírt töredék képezi a földterés okát s ezáltal az általa közigazgatási helyzetet. — Kapjátok a „Pannónia”-könyvtárában Győrött és minden nagyobb könyvkereskedésben.

Egy jókarban levő új zongora jutányos áron eladó Értekezni lehet Krassói Sándor színi titkárnál.

FILO KÁROLY-né

temetkezési intézete Csikszerezében.

Ajánlja az előforduló halálesetek alkalmára dussan berendezett raktárát, mindennemű és fajtájú fa- és ércz utanzatu koporsóit, légmentes és elzárható

ÉRCZ KOPORSÓIT.

Nagy választék sirkoszorokban és szallagokban, szóval mindennemű czikkokban, mely a temetéshez szükségesek.

Továbbá tudomására kívánom hozni a n. é. közönségnek, hogy miután a legelső gyárral lépem összeköttetésbe, azon helyzetbe vagyok, hogy a **legjutányosabb árakban** képes vagyok mindent számítani, úgy hogy a versenyképesség felülmúlhatlan, mivel üzletem saját házámban van, sem holt bért, sem kiszolgálásért nem fizetek, saját magam szolgálók ki vevőimnek, saját **gyászokcsim** van, melyet 50 korona vásárlásnál csekély díjért becsitok rendelkezésre.

Revatlozást, díszítést is a legjutányosabban számítom. Segédkezem a hullás szükségesei elhelyezésén is.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok kész szolgálattal

Filó Károlyné.

Szőlőlugast

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Ezre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind küszöri természetű), mert nagyobb része ha megnövi, termést nem hoz, ezért sokan nem érik el eredményt eddig. Hol igaznak alkalmas fajokat ültettek, azok tovább állítják házuikat az egész szőlőzés idején a legkifutottabb mustat és más édes szőlőkkel.

A szőlő házámban mindent megterem a minsem oly ház, melynek fal mellett a legcsekélyebb gondossággal felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legromokabb díszre, anélkül, hogy legkevésbébb helyet is elfoglalna az egyelőre használható részekből. Ez a legkifutottabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismeretlenségére vonatkozó, szines fénynyomata katalógus bármikor ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudja.

Oszim:

Érmelléki első szőlőoltványtelep

Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Kaphatók az

1904. évre szóló Képes naptárak

Kaphatók: Győzős és Társa könyv- és papírkereskedésében.

Úgy mint „Képes családi naptár“, „Reggeli bácsi“, „A magyar nemzet nagy képes naptára“, „A mesélő bácsi nagy képes naptára“, „István bácsi naptára“, „Képes Kossuth naptár“, „A magyar ember képes naptára“, „Vig ezüstor“, „Székelyegyleti képes naptár“, „Magyar mesemondó naptár“, „Kis képes Szász Mária naptár“, „Magyar gazda naptár“, „Képes függetlenségi naptár“, „Igazságos Mátyás király képes naptár“, „Kis képes mesélő naptár“, „Szent család naptár“, „Tündérek naptára“, „Kis Kossuth-naptár“, Irodai fali naptár, Tárca-naptár.

Gumi- sárczipők (kalocsai)

vízmentes gumi hőcipők meleg teveszár bélással, nők és gyermekek részére; teljesen vízmentes gumi vadász-csizmák férfiak részére, legjobbnak bizonyult minőségben, eredeti orosz gyártmány a szentpétervári gumicipőgyár gyártmánya.

KORCSOLYÁK: Halifax, Jackson Haines, Gazella és Columbus.

Legjutányosabb árban kapható

Schottola Ernőné! Budapesten,

VI., ANDRÁSI-UT 2. SZÁM.

Arjegyzékkel ingyen
és bérmentve szolgálók.

Mindennemű (szinarany, platin, ezüst, réz) feneor, zománicz) fogtömés, foghúzás, fogtakarítás és műfogak készítése

Veress Sándor dr.

fogorvosi és fogtechnikai műtermében

CSIK-SZEREDÁBAN

Lázár Domokos-féle ház (szemben a Kossuth-szállodával) en életén.

Rendelés déltűn 1/2, 2-től 5-ig.

Tűzifa 27 öl, vegyes, száraz, jutányos áron eladó Csik-Szentkirályon, a volt Antalffy-teleken. Ugyanazon telek 5 szoba, konyha, kamra, kettős pince és gazdasági épületekkel kiadó. Értekezhetni ott Bartis Istvánnal vagy levélben László Ilonával Csik-Csekefalván 4-ik házszám alatt

Erdélyi kitűnő **turót** minőségű bödön

szállít utánvétellel jutányos árban Naf-tai Vilmos, Balázsfalva (Erdély). Képviselő jutalék mellett felvétetik.

Hirdetések

felvételnek lapunk kiadóhivatalában, olcsó díjszabás mellett,

Szolid és szabott árak!

Merza Rezső

első temetkezési intézete Csikszeredában (főtér)

Ajánlja előforduló halálesetek alkalmával dusan berendezett raktárát, mindenféle fa- és érczkoporsókban, nagy választék halotti felszerelésekben, koszorúk és koszoru szalagokban. Továbbá szobadisz, kapudisz és minden e szakmába vágó felszerelések, a legmagasabb igényeknek megfelelően újonnan berendezve.

Dzsos halottas kocsit az általában rendezett temetésekhez díj nélkül adok használatra.

Előforduló esetek alkalmával nézetemet, a nagyérdemű közönség szives figyelmébe ajánlva, maradok tisztelettel

MERZA REZSŐ.

Gyors és pontos kiszolgálás.

Legmunkásan elvárható érczkoporsók.

Fakoporsók 2 koronától felfele.

Allandó butor kiállítás az I. emeleten.

Alapított
1880.

Alapított
1890.

KÖPFER.

Első butor és kárpitos kivitelű üzlet Brassó kapu-utca 48 sz.

Van szerencsém Csikszereda város és vidéke nagyérdemű közönségének becses figyelmét felhívni az

Első butor és kárpitos kiviteli üzletemre

Allandó és dusan felszerelt butor raktár, u. m. barok és ó-német hálószobák, ebéd-lők, szalon és garco lakas berendezések.

Szőnyegek, tükrök és képek a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivittelig különböző árak mellett.

Kárpitos és díszítő munkák házon kívül is eszközöltetnek.

Butorok csomagolása és szállítása elvállaltatik.

Vidéki megrendelések legpontosabban eszközöltetnek.

Rendkívül olcsó árak mellett.

Egyem nagy forgalom keres haszon.

KÖNYVNYOMDA és KÖNYVKERESKEDÉS.

MŰVEK, FOLYÓIRATOK
ÉS FALRAGASZ K

KÖRLEVELEK, NYUGTÁK
ÉS ÁRJEGYZÉKEK

ÜZLETI KÖNYVEK

KITŰNŐ FEHER ÉS FOGALMI
PAPÍROK

NAGY VÁLASZTEK
IMAKÖNYVEK OLVASÓKBAN

VIDÉKI RENDELÉSEK A LEGNAGYOBB
PONTOSSÁGGAL ESZKÖZÖLTETNEK

GYÖNÖS ÉS TÁRSA, CSIKSZEREDÁBAN.

ÜZLETI LEVELEK

RAKTÁRON TARTUNK GYVÉDI, LEKÉSZI É.
ISKOLAI NYOMTATVÁNYOKAT.

ELJEGYZÉSI ÉS ESKŰVŐI
MEGHÍVÓK

NEVKÁRTYÁK

A LEGSZEREBB ÉS LEGOLCSÓBB
LEVELEZŐLAPOK KAPITATÓK

NAGY VÁLASZTEK LEVÉLBORÍTÉK,
IRÓSZERKEK, PECSETVÍASZOKBAN

A CSIKSZEREDA KIADÓHIVATALA.